

PJESËMARRJA

QYTETARE

POPULLSIA URBANE

Njerëzit që jetojnë në zonat urbane kanë të ngjarë të përfshihen më shumë në ngjarje ose aktivitete domethënëse të komunitetit në krahasim me grupet e tjera demografike (37%), megjithatë gjasat për një angazhim të shtuar qytetar janë më të ulëta (vetëm 23% tregojnë interes për përfshirje më aktive).

A keni qenë i/e përfshirë në ndonjë ngjarje, aktivitet ose proces që mund të ketë ndikuar në ndryshime në komunitet ose në vendin ku jetoni?

A jeni i/e interesuar për një përfshirje më aktive qytetare?

Gjetjet e fokus grupeve tregojnë arsyet e interesit të ulët për t'u përfshirë në aktivitete qytetare. Gjegjësisht, interesi i të anketuarve zhduket me kohë për shkak të mungesës së ndikimit efektiv të veprimeve të tyre qytetare. Përshtypja e të anketuarve është se institucionet janë shumë pasive në atë që ata transferojnë përgjegjësinë e tyre tek organet dhe institucionet e tjera, bëjnë premtime dhe nuk i mbajnë ato dhe nuk arrijnë të marrin masa për t'u dhënë përgjigje qytetarëve.

Pesëdhjetë e pesë përqind (55%) e pjesëmarrësve në sondazh nuk besojnë se mund të bëjnë një ndryshim pozitiv qoftë me angazhimin individual apo përmes OJQ-ve, ndërsa 29% nuk kanë interes në aktivitetet qytetare, gjë që shpjegon motivimin e ulët për pjesëmarrjen qytetare.

Ngjashëm me grupet e tjera të profilit, ky grup klasifikon njësitë e qeverisjes vendore si institucionet më të përgjegjshme që ata do të adresonin për të zgjidhur një çështje shqetësuese. Për më tepër, ky grup është kryesisht i interesuar të angazhohet në aktivitete qytetare në lidhje me përmirësimin e reagueshmërisë së sistemit.

Faktorët që ndikojnë negativisht në përfshirjen janë të përmbledhura më poshtë:

- ♦ Sistemi nuk stimulon vetë-iniciativë dhe proaktivitet.
- ♦ Njerëzit janë të zhgënjyer dhe kanë mungesë besimi te shteti dhe institucionet.
- ♦ Njerëzit nuk e dinë se ku të raportojnë problemet lokale.
- ♦ Politizimi i theksuar i institucioneve.
- ♦ Mungesa e kompetencës dhe motivimit në mesin e të punësuarve në institucionet publike.
- ♦ Frika nga hakmarrja ndaj përfshirjes qytetare.

“Gjatë gjithë historisë njerëzit kanë hezituuar të shprehin mendimin e tyre personal. Kjo, së bashku me autoritetet joefektive dhe të korruptuara prodhojnë një ndjenjë zhgënjimi, apatie dhe dëshpërimi si faza përfundimtare.”
Mashkull, 26, Tetovë

Faktorët që nxisin përfshirjen qytetare

Përgjegjësia e sistemit institucional është një motivues kryesor që ky grup të përfshihet më shumë në aktivitete që mund të sjellin ndryshime në komunitet, për të cilin shprehen një e katërta e të anketuarve. Faktorë të tjerë lidhen me marrjen e përfitimeve personale ose familjare (të thëna nga 15%), përfaqësimin e interesave të tyre (të thëna nga 19%) dhe transparencën dhe përgjegjësinë e autoriteteve (të thëna nga 13%). Tre faktorët e parë janë të përbashkët për të gjithë profilet demografike dhe popullsinë e përgjithshme.

Ndërsa gjysma e të anketuarve nuk besojnë se mund të kenë ndikim si qytetar, 29% besojnë se mund të kenë një ndikim domethënës në komunën e tyre dhe 6% besojnë se mund të ndikojnë në Parlament.

Gatishmëria dhe aftësia për të marrë pjesë në aktivitete qytetare

Në pyetjen nëse do të ishin të gatshëm të merrnin pjesë në aktivitete qytetare, 43% e të anketuarve thanë se do t'i përgjigjeshin një pyetësoi, 48% do të takoheshin me kolegë, miq ose familje për të diskutuar një çështje shqetësuese dhe 45% do të lexonin broshura ose fletushka. Përqindja e të anketuarve që nuk janë të gatshëm të marrin pjesë është më e lartë: 77% nuk do të merrnin pjesë në një mbledhje të partisë politike; 77% nuk do të merrnin pjesë në një debat publik dhe 80% nuk do të merrnin pjesë në një takim në internet.

Ne cilën nga aktivitetet qytetare dëshironi të merrni pjesë?

43%

Të përgjigjeni
në pyetësorë

45%

Të lexoni broshurë
ose fletushkë

48%

Të takoni kolege/gë,
miq për të diskutuar

POPULLSIA RURALE

Interesi për përfshirjen qytetare është më i theksuar tek burrat, maqedonasit etnikë dhe të anketuarit me arsim të lartë.

Hulumtimi tregon se 61% e këtij grupi demografik nuk beson në ndryshime pozitive nga angazhimi individual ose angazhimi në OJQ, ndërsa 20% nuk kanë interes për politikë, gjë që shpjegon motivimin e ulët për pjesëmarrje qytetare.

Shtatë nga dhjetë njerëz që jetojnë në vendbanimet rurale nuk kanë qenë kurrë të përfshirë në një ngjarje, aktivitet ose proces që mund të ndikojë në komunitet ose rrethin e tyre, as nuk janë të interesuar për përfshirje më aktive qytetare.

A keni qenë i/e përfshirë në ndonjë ngjarje, aktivitet ose proces që mund të ketë ndikuar në ndryshime në komunitet ose në vendin ku jetoni?

A jeni i/e interesuar për përfshirje më të madhe qytetare?

Në vijim është paraqitur një përmbledhje e faktorëve të tjerë që kontribuojnë në nivelin e ulët të pjesëmarrjes qytetare:

- ♦ Njerëzit kanë frikë se do të humbin punën/të ardhurat nëse shprehin haptazi pakënaqësinë.
- ♦ Institucionet perceptohen si jo të përgjegjshme ndaj kërkesave të qytetarëve.
- ♦ Institucionet besohet të jenë nën ndikim të fortë politik.
- ♦ Perceptimi i gjyqësorit si një sistem jofunksional që nuk mbron qytetarët dhe ligjin si i pazbatueshëm në mënyrë të barabartë për të gjithë.

“ Shoh që shumica e të rinjve heshtin. Ata mendojnë - Unë do të ri urtë, prindryshe do të më pushojnë nga puna. Njerëzit kanë frikë se mos ndëshkohen.”
Femer, 23, Tearce

“ Njerëzit nuk besojnë se mund të ndryshojnë diçka. Është e qartë se sistemi është bërë që politikanët të vjedhin dhe të mos ndëshkohen kurrë. Partitë politike nuk i duan njerëzit që mendojnë ndryshe nga qëndrimet e partive; ato nuk mbështesin ose inkurajojnë proaktivitetin ose vetë-iniciativën. Vetëm dëgjueshmërinë. ”
Mashkull, 44, Miletino

Faktorë të tjerë motivues kanë të bëjnë me përfaqësimin e interesave të tyre (14%) dhe

Përgjegjësia e sistemit institucional, që e thanë 32% e të anketuarve, është motivuesi kryesor që ky grup të përfshihet më shumë në aktivitete që mund të sjellin ndryshime në komunitet.

perspektivat për marrjen e përfitimeve personale ose familjare (12%).

Ndërsa pak më shumë se gjysma e të anketuarve (56%) nuk besojnë se mund të kenë ndikim si qytetar, 26% besojnë se mund të kenë një ndikim domethënës në komunën e tyre dhe më pak se 5% besojnë se mund të ndikojnë tek Kryeministri (4%), Parlamenti (3%), ministrat (3%) dhe Kryetari i shtetit (1%).

Gatishmëria dhe aftësia për të marrë pjesë në aktivitete qytetare

Në pyetjen nëse do të ishin të gatshëm të merrnin pjesë në aktivitete qytetare, 45% e të anketuarve përmendën pjesëmarrjen në sondazhe, 42% preferojnë takimet me kolegë / miq për të i diskutuar çështjet publike të cilat i shqetësojnë personalisht apo familjarisht dhe 41% shprehën preferencën për broshura ose fletëpalosjet si mjete informacioni.

Përqindja e veprimeve që ata do të shmangnin është më e theksuar: 78% nuk do të merrnin pjesë në një tubim të partisë politike, 78% nuk do të merrnin pjesë në një debat publik dhe 74% nuk do të merrnin pjesë në takime në internet.

Ne cilën nga aktivitetet qytetare dëshironi të merrni pjesë?

45%

Të përgjigjeni
në pyetsorë

41%

Të lexoni broshurë
ose fletushkë

42%

Të takoni kolegë,
miq për të diskutuar

RINIA

Shtatëdhjetë e pesë përqind (75%) e të rinjve në përgjithësi nuk kanë qenë kurrë të përfshirë në ndonjë ngjarje, aktivitet ose proces që mund të ketë ndikim në komunitet ose njedisin e tyre lokale dhe 73% nuk kanë interes të angazhohen më shumë në jetën shoqërore.

Krahasuar me rininë rurale, përqindja është e ngjashme (25%), por brezi i ri (votuesit për herë të parë) janë më pak të përfshirë në ngjarje ose aktivitete në komunitet (10%) duke treguar se kur hyjnë në moshën e rritur, të rinjtë po bëhen më të interesuar të jenë të përfshirë në jetën qytetare.

A keni qenë i/e përfshir në ndonjë ngjarje, aktivitet ose proces që mund të ketë ndikuar në ndryshime në komunitet ose në vendin ku jetoni?

A jeni i/e interesuar për përfshirje më të madhe qytetare?

Djemtë e rrinjë dhe të rinjtë me arsim të lartë kanë tendencë të përfshihen dhe të tregojnë interes për t'u angazhuar më tepër në jetën shoqërore.

Interesante, gjysma e të rinjve që ishin përfshirë më parë në aktivitete qytetare tregojnë interes për përfshirje më aktive qytetare. Vetëm 14% e të rinjve që kurrë nuk kanë qenë të përfshirë në ndonjë aktivitet qytetar më parë janë të interesuar për përfshirje më aktive qytetare.

Hulumtimi tregon se më shumë se gjysma e të anketuarve në sondazh thonë se nuk besojnë në ndryshime pozitive (si me angazhim individual ashtu edhe me angazhim të OJQ-ve), ndërsa

pothuajse një e treta thekson mungesën e interesit në politikë si arsye kryesore të abstenimit nga aktivitetet qytetare.

Për më tepër, të rinjtë në diskutimin në fokus grup shprehin faktorët e mëposhtëm që kontribuojnë në përfshirjen e pamjaftueshme qytetare dhe nivelin e ulët të pjesëmarrjes qytetare:

- ♦ Rini indiferente dhe pasive.
- ♦ Të rinjtë përqendrohen në interesat dhe përfitimet personale, dhe jo në ato kolektive.
- ♦ Partitë politike ua atribuojnë aktivitetet qytetare partive kundërshtarë dhe shumica e aktiviteteve qytetare etiketohen si të njëanshme / të motivuara politikisht.
- ♦ Perceptimi se iniciativat qytetare janë humbje kohe dhe mundim, pasi që shumica e tyre janë të pasuksesshme.
- ♦ Mungesa e shembujve / modeleve pozitive dhe mungesa e figurave publike me ndikim që tregojnë mbështetje për iniciativat qytetare.

“ Fatkeqësisht, në një shoqëri shumë të politizuar, frika për të ngritur zërin për bindjet e tua është e lartë. Përpyekja e fundit e studentëve për t’u tubura për të protestuar u politizua menjëherë. Të gjithë të pranishmit atje u etiketuan si opozitë. ”
Mashkull, 21, Kumanovë

Faktorët që nxisin përfshirjen

Përgjegjësia e sistemit institucional është një motivues kryesor që pjesëmarrësit e sondazhit të përfshihen më shumë në aktivitete që mund të sjellin ndryshime në komunitet, siç thuhet nga një e treta e të anketuarve. Faktorë të tjerë të rëndësishëm motivues kanë të bëjnë me përfaqësimin e tyre (e thënë nga 23%), dhe transparencën dhe llogaridhënien e autoriteteve (e thënë nga 9%).

Përveç kësaj, të rinjtë theksojnë nevojën për shembuj pozitivë që tregojnë se përfshirja qytetare mund të ketë një ndikim, ndërsa në të njëjtën kohë bëjnë thirrje për unitet dhe solidaritet në aktivitetet qytetare.

“ Të rinjtë nuk kanë zë në institucione. Ata mund të arrijnë diçka vetëm nëse janë një grup i madh. Ata duhet të inkurajohen të bashkohen. ”
Femer, 27, Tetovë

Më shumë se gjysma e pjesëmarrësve në sondazh nuk besojnë se mund të kenë një ndikim pozitiv si qytetarë (55%), ndërsa më shumë se një e katërta (27%) besojnë se mund të kenë një ndikim domethënës në komunat e tyre. Me pak se 5% besojnë se mund të ndikojnë te Kryeministri, Parlamenti, ministrat dhe Kryetari i shtetit.

Gatishmëria dhe aftësia për të marrë pjesë në aktivitete qytetare

Në lidhje me pjesëmarrjen në jetën publike, të rinjtë preferojnë sondazhin e opinionit (38%), takimet me kolegët / miqtë të diskutuar çështjet publike të cilat i shqetësojnë personalisht apo familjarisht (35%) dhe broshurat ose fletëpalosjet (34%).

Ne cilën nga aktivitetet qytetare dëshironi të merrni pjesë?

38%

Të përgjigjeni
në pyetsorë

34%

Të lexoni broshurë
ose fletushkë

35%

Të takoni kolege/gë,
miq për të diskutuar

VOTUESIT PËR HERË TË PARË

Shumica e të anketuarve kurrë nuk kanë qenë të përfshirë në ndonjë ngjarje, aktivitet ose proces që mund të ndikojë në komunitet ose mjedisin e tyre të afërta, as nuk janë të interesuar për pjesëmarrje më aktive.

Krahasuar me profilet e tjera demografike, votuesit për herë të parë kanë përfshirjen më të ulët qytetare ose interesin për pjesëmarrje më efektive në komunitet.

A keni marrë pjesë në ndonjë aktivitet që do të bëjë ndryshime ne komunitet?

A dëshironi të keni përfshirje më të madhe qytetare?

Gjetjet e hulumtimit tregojnë se mungesa e besimit në ndryshime pozitive (si nga angazhimi individual ashtu edhe nga angazhimi në OJQ) dhe mungesa e interesit për angazhimin qytetar janë arsyt kryesore për nivelin e ulët të vazhdueshëm të pjesëmarrjes qytetare në jetën socio-politike në vend.

Pjesëmarrësit e grupeve të fokusit shprehin faktorët e mëposhtëm që kontribuojnë në nivelet e ulëta të përfshirjes dhe pjesëmarrjes qytetare:

- Mungesa e vullnetit dhe vendosmërisë tek të rinjtë.
- Sistemi arsimor që nuk stimulon pjesëmarrjen qytetare të nxënësve/studentëve.
- Sistemi familjar që nuk i ushqen fëmijët të tregojnë sjellje proaktive.
- Mungesa e njohjes shoqërore, stimulimit dhe meritës për aktivizmin e të rinjve.

“ Problemi është i rrënjosur në vetë shoqërinë, duke filluar nga prindërit. Ata nuk u mësojnë fëmijëve të tyre se si t'i qasen shoqërisë. Veprimet e mira duhet të shpërblehen nga shoqëria ”
Femër, 19, Prilep

Faktorët që nxisin përfshirjen

Përgjegjësia e sistemit institucional është motivuesi kryesor që votuesit për herë të parë të përfshihen më shumë në aktivitete që mund të sjellin ndryshime në komunitet. Kjo është thënë nga çdo i katërti i anketuar në sondazhin sasior. Faktorë të tjerë motivues kanë të bëjnë me përfaqësimin e interesave të tyre (18%) dhe përfitimet personale ose familjare (15%).

Votuesit për herë të parë nxisin sektorin e OJQ-ve që të jetë më i dukshëm, më i përfshirë, më transparent dhe më aktiv. OJQ-të mund të mbështeten në kanale të ndryshme mediatike, kryesisht në mediat sociale, për të informuar të rinjtë për iniciativat dhe aktivitetet aktuale dhe për t'i nxitur që të angazhohen.

“ Mendoj se OJQ-të duhet të kenë prani më të dukshme në internet ose një rrjet më të gjerë të organizatave. Ky lloj nismash duhet të jetë më transparent. Facebook-u nuk mjafton. Ata duhet të përdorin më shumë portalet ose Instagramin. ”
Femër, 18, Shkup

Ndërsa dy të tretat e qytetarëve nuk besojnë se mund të kenë ndonjë ndikim shoqëror, 13% besojnë se mund të kenë ndikim domethënës në komunën e tyre, 8% në Parlament, 5% besojnë se mund të ndikojnë në vendimet e Kryeministrit dhe 3% tek ministrat.

Gatishmëria dhe aftësia për të marrë pjesë në aktivitete qytetare

Në lidhje me pjesëmarrjen në jetën publike, 41% shprehën preferencë për sondazhin e opinionit, 31% preferojnë broshurat dhe fletëpalosjet si një burim informacioni, 26% preferojnë takimet e drejtpërdrejta me kolegët dhe miqtë për të i diskutuar çështjet publike të cilat i shqetësojnë personalisht apo familjarisht, dhe 21% preferojnë takimet në internet ose diskutimet.

Ne cilën nga aktivitetet qytetare dëshironi të merrni pjesë?

41%

Të përgjigjeni
në pyetsorë

31%

Të lexoni broshurë
ose fletushkë

26%

Të takoni kolege/gë,
miq për të diskutuar

TË RINJTË NGA ZONAT RURALE

Shtatëdhjetë e tre përqind (73%) e të rinjve rural kurrë nuk kanë qenë të përfshirë në një ngjarje, aktivitet ose proces që mund të ndikojë në komunitet ose rrethin e afërt, as nuk janë të interesuar të angazhohen më tepër në jetën qytetare. Është interesante se, ky grup demografik tregon motivimin më të lartë për angazhimin qytetar në Bashkësitë në krahasim me votuesit për herë të parë dhe të rinjtë në përgjithësi.

A keni qenë i/e përfshirë në ndonjë ngjarje, aktivitet ose proces që mund të ketë ndikuar në ndryshime në komunitet ose në vendin ku jetoni?

A jeni i interesuar për një përfshirje më aktive qytetare?

0%

100%

Po

Jo

Nuk e din

Të anketuarit nga studimi me arsim të lartë kanë tendencë të kenë një interes të theksuar për përfshirjen qytetare.

Pesëdhjetë e tetë përqind (58%) e pjesëmarrësve në sondazh nuk besojnë se mund të shkaktojnë ndonjë ndryshim pozitiv, si përmes angazhimit individual ashtu edhe përmes angazhimit në OJQ, ndërsa 25% nuk kanë interes për angazhim qytetar, gjë që shpjegon motivimin e ulët për pjesëmarrjen qytetare.

Gjetjet e fokus grupeve tregojnë se të rinjtë nga zonat rurale kanë tendencë të kenë qasje individualiste dhe të bëhen politikisht aktivë për përfitime personale (p.sh. të punësohen). Kur ky nuk është rasti, ata kanë tendencë të largohen nga zona rurale. Në lidhje me pjesëmarrjen në partitë politike, rinia rurale e sheh stabilitetin ekonomik (partia si një agjenci punësimi) si prioritetin më të lartë. Sidoqoftë, anëtarësia e tyre në parti politike nuk ka tendencë të jetë shumë efektive në hartimin e politikave dhe adresimin e çështjeve shqetësuese lokale.

Faktorët që kontribuojnë në përfshirjen minimale qytetare dhe nivelet e ulëta të pjesëmarrjes qytetare mund të përmbliidhen si më poshtë:

- Të rinjve u mungon uniteti dhe veprimi kolektiv për të arritur qëllimet për shkak të ndarjes së fortë përgjatë vijave politike.
- Të rinjtë përqendrohen në interesat dhe përfitimet personale, veçanërisht punësimin.
- Sistemi familjar nuk i stimulon fëmijët të tregojnë sjellje proaktive.

“ Zëri i të rinjve nuk dëgjohej. Ju mund të keni diplomë universitare, por nëse nuk jeni anëtar i një partie politike, nuk jeni asgjë. ”
Mashkull, 21, Kosturino

“ Mendoj se problemi është se ne të gjithë jemi të bindur se duhet të jemi anëtarë të partisë në mënyrë që të arrijmë të ndryshojmë diçka. ”
Femër, 18, Mogilla

Faktorët që nxisin përfshirjen

Përgjegjësia e sistemit institucional është një motivues kryesor që ky grup të përfshihet më shumë në aktivitete që mund të sjellin ndryshime në komunitet, i cili citohet nga katër në dhjetë të anketuar. Faktorë të tjerë të rëndësishëm motivues lidhen me interesat e tyre të përfaqësimit (e shprehur nga 19%) dhe perspektivat për përfitime personale ose familjare (e shprehur nga 10%).

Ndërsa pothuajse gjysma e të anketuarve (48%) nuk besojnë se mund të kenë ndikim si qytetarë, 29% besojnë se mund të ushtrojnë një ndikim domethënës në komunën e tyre dhe 7% besojnë se mund të ndikojnë tek ministrat (qeveria qendrore).

Gatishmëria dhe aftësia për të marrë pjesë në aktivitete qytetare

Në pyetjen nëse do të ishin të gatshëm të merrnin pjesë në aktivitete qytetare, 44% e të rinjve rural thanë se preferonin t'i përgjigjeshin një pyetësoi, 38% do të takonin kolegë dhe / ose miq për të diskutuar çështjet publike të cilat i shqetësojnë personalisht apo familjarisht dhe 37% do të preferonin të kërkonin informacion përmes broshurave ose fletushkave. Përqindja e të rinjve rural që nuk preferojnë të jenë më aktivë është më e lartë: 82% nuk do të merrnin pjesë në një tubim të partisë politike, 72% nuk do të merrnin pjesë në një debat publik dhe / ose një takim në internet / zoom, 65% nuk do të merrnin pjesë në aktivitetet qytetare, dhe 61% nuk do të lexonin një broshurë ose fletushkë në internet.

Ne cilën nga aktivitetet qytetare dëshironi të merrni pjesë?

44%

Të përgjigjeni
në pyetësorë

37%

Të lexoni broshurë
ose fletushkë

38%

Të takoni kolege/gë,
miq për të diskutuar

GRATË

Tetë nga dhjetë të anketuara nuk janë të interesuara të rrisin aktivitetin e tyre qytetar

A keni qenë e përfshirë në ndonjë ngjarje, aktivitet ose proces që mund të ketë ndikuar në ndryshime në komunitet ose në vendin ku jetoni?

A jeni e interesuar që të keni një përfshirje më aktive qytetare?

Midis grave ka më pak të anketuara që janë të angazhuara në jetën qytetare (26%) sesa midis burrave (40%).

Gjithashtu, më shumë burra (30%) krahasuar me gratë (17%) janë të interesuar për përfshirje më aktive qytetare.

Gratë e anketuara treguan faktorët e mëposhtëm që kontribuojnë në nivelin e ulët të pjesëmarrjes qytetare:

- ♦ Mungesa e transparencës, përgjegjësisë dhe dhe së institucioneve.
- ♦ Mungesa e profesionalizmit, kompetencës dhe motivimit midis punonjësve publikë.

- ♦ Motivimi i pamjaftueshëm për të vazhduar në ndjekjen e iniciativave dhe perceptimin e tyre si “beteja tashmë të humbura”.
- ♦ Vazhdimësia e stereotipeve dhe paragjykimëve ndaj grave.
- ♦ Ndërgjegjësimi i ulët për veten dhe të drejtat e njeriut mes grave.
- ♦ Ngarkesa e tepërt e punës me përgjegjësitë familjare dhe kujdesin për fëmijët dhe të moshuarit.

Faktorët e lartpërmendur tregojnë se pjesëmarrja qytetare e grave ndikohet nga sfidat në mënyra komplekse. Përveç sfidave me të cilat përballen të dy gjinitë, nga gratë tradicionalisht pritet të ofrojnë shërbime të kujdesit në familje, të cilat nga ana tjetër zvogëlojnë kohën e tyre të lirë dhe mundësitë për t'u marrë me aktivitete qytetare.

“Mendoj se nuk kemi besim tek institucionet sepse ato luajnë ping-pong me ne. Sa herë që ankohe mi, ato thonë se kjo çështje nuk është në fushën e tyre. Kështu që i drejtohe mi një institucioni tjetër, ku përsëri thonë se nuk janë kompetent për të zgjidhur çështjen. Kjo vazhdon derisa të lodhe mi dhe të tërhiqem i të dorëzohem i.”

Femër, 45, Shtip

Faktorët që nxisin përfshirjen

Përgjegjësia e sistemit është motivimi kryesor për gratë e anketuara për të marrë pjesë në aktivitete që mund të sjellin ndryshime në komunitet, siç vihet re nga 26% e të anketuarve. Faktorë të tjerë të rëndësishëm kanë të bëjnë me planet për marrjen e përfitimeve personale ose familjare (15%) dhe me përfaqësimin e interesave të tyre (11%).

Më shumë se gjysma e të anketuarave (57%) besojnë se nuk mund të kenë ndikim si qytetare, ndërsa, ngjashëm me grupet e tjera demografike, 26% besojnë se mund të kenë një ndikim domethënës në komunën e tyre.

Më shumë gra (57%) sesa burra (48%) besojnë se ato nuk mund të kenë ndikim si qytetare. Kjo nuk është për t'u habitur duke pasur parasysh që gratë janë më pak aktive sesa burrat dhe kanë vetëdije më të ulët për të drejtat e tyre qytetare. Më pak se 5% besojnë se mund të ndikojnë tek Kryeministri, Parlamenti, ministrat dhe Kryetari i shtetit.

Ndarja e mëtejshme e të dhënave të sondazhit sugjeron që mosbesimi në ndikimin e vet është më i theksuar tek gratë në kategoritë e mëposhtme:

- ♦ Gratë - shqiptare ose të bashkësive të tjera jo-shumicë
- ♦ Gratë me arsim të ulët
- ♦ Gratë - amvise
- ♦ Gratë në zonat rurale

Gatishmëria dhe aftësia për të marrë pjesë në aktivitete qytetare

Sa i përket çështjes së pjesëmarrjes në aktivitete qytetare, 39% nga të anketuarat shprehën një preferencë për broshura ose fletëpalosjet si mjete informacioni, 37% preferonin takimet me kolegë/e/shokë/qe për të diskutuar çështjet publike të cilat i shqetësojnë personalisht apo familjarisht, dhe 36% shprehën një preferencë për pjesëmarrje në sondazhe. Një përqindje dukshëm më e vogël e të anketuarave është e gatshme të marrë pjesë në aktivitete qytetare, veçanërisht në tubime partiake (12%), takimet në internet (13%) dhe debate publike (14%).

Në cilën nga aktivitetet qytetare dëshironi të merrni pjesë?

36%

Të përgjigjeni në pyetorë

39%

Të lexoni broshurë ose fletushkë

37%

Të takoni kolege/gë, miq për të diskutuar

Në përgjithësi, gratë priren të marrin pjesë më pak në aktivitetet qytetare të mësipërme krahasuar me burrat.

Hulumtimi tregon se 56% e të anketuarave nuk besojnë se mund të bëhet një ndryshim pozitiv nga angazhimi individual (34%) ose angazhimi në OJQ-re (22%), ndërsa 31% kanë mungesë interesi në politikë, me sa duket për shkak të motivimit të ulët që rezulton nga ngarkesa e tepërt me punët e shtëpisë dhe të kujdesit.

Gratë kanë tendencë të tregojnë mungesë interesi në politikë (31%) më shumë se burrat (19%).

Pjesëmarrëset femra në diskutimet e grupeve të fokusit thanë se kjo është një “botë e burrave” ku zërat e grave nuk merren parasysh seriozisht. Ata besojnë se iniciativat e grave janë më pak efektive në krahasim me iniciativat e burrave ose të përziera. Të anketuarit nënvizojnë se suksesi i iniciativave të udhëhequr nga gratë varet nga një sërë faktorësh duke përfshirë bashkëpunimin me njerëz të tjerë, punën në ekip, mbështetjen e ndërsjellë, këmbënguljen dhe vullnetin të gjitha këto faktorë e kompensojnë mungesën e mbështetjes institucionale, si dhe i shmangin pengesat e vazhdueshme sistematike (institucionale apo në shoqëri) që dëmtojnë gratë.

Një çështje tjetër e theksuar nga të anketuarat është edukimi i vajzave, stimulimi i vetëbesimit, sigurisë në vete dhe këmbënguljes së tyre, si dhe ngritja e vetëdijes së tyre në lidhje me barazinë gjinore. Ata gjithashtu theksuan që djemtë duhet rritur në atë mënyrë që t’i respektojnë gratë dhe të promovojnë barazinë gjinore në vend të roleve gjinore patriarkale në shtëpi dhe në shoqëri.

“ Në fakt, unë besoj se gratë janë më aktive. Fatkeqësisht në këtë shoqëri shoviniste dhe patriarkale, kur gratë marrin iniciativë, na jepet shumë pak vëmendje. Iniciativat tona madje mund të përqeshen, ndryshe nga iniciativat e përziera ose iniciativat e burrave. Kam përshtypjen se ne perceptohemi si gjithmonë të pakënaqura; gjithnjë duke kërkuar diçka që nuk e kemi ... kështu që mendoj se edhe pse gratë marrin iniciativa, nuk ka asnjë reagim. Kjo është përvoja ime.”

Femër, 28, Kumanovë

GRATË NGA ZONAT RURALE

Tetë nga dhjetë të anketuara nuk kanë qenë asnjëherë të përfshirë ose nuk kanë ndërmend të përfshihen në aktivitete qytetare

A keni qenë e përfshirë në ndonjë ngjarje, aktivitet ose proces që mund të ketë ndikuar në ndryshime në komunitet ose në vendin ku jetoni?

A jeni i interesuar për përfshirje më aktive qytetare?

Diskutimi brenda grupeve të fokusit tregon disa faktorë që kontribuojnë në përfshirjen dhe pjesëmarrjen e ulët qytetare të grave nga zonat rurale:

- ♦ Vazhdimësia e stereotipeve dhe paragjytimeve ndaj grave.
- ♦ Mungesa e vetëbesimit dhe vetëdija e ulët për të drejtat e tyre.
- ♦ Diskriminimi i grave për sa i përket moshës, pamjes fizike dhe orientimit politik.
- ♦ Ngarkesa e tepërt e punës me përgjegjësitë familjare dhe me kujdesin për fëmijët dhe të moshuarit.

Duhet theksuar se faktorët e përmendur janë specifike për gratë rurale dhe nuk janë tipike për popullatën e përgjithshme.

“Pajtohem që gratë sot janë shumë më të emancipuara, të arsimuara dhe të vetëdijshme për cilësitë e tyre. Por, të them të drejtën, gratë kanë më shumë përgjegjësi në shtëpi sesa burrat. Kjo është një nga arsyet pse na ndalohet të marrim pjesë në tubime dhe ngjarje të caktuara, sado që ne të duam. Ne jemi shumë më të lidhur me shtëpinë tonë sesa me atë që ndodh jashtë”

Femër, 66, Ilinden

Gratë në zonat rurale e perceptojnë pabarazinë gjinore si një faktor përjashtimi për shkak të përgjegjësiave shtëpiake dhe kujdesit për fëmijët dhe të moshuarit, gjë që kufizon mundësitë e tyre për pjesëmarrje qytetare.

“Unë mendoj se gratë kanë fuqi, por ende nuk ka ardhur koha që bota të pranojë se sa të fuqishme jemi. Edhe pse thuhet se gratë janë të barabarta me burrat, se dhe ato kanë të drejta dhe aftësi, është akoma shumë e vështirë. Unë e them këtë sepse ekzistojnë disa aspekte diskriminimi. Ne nuk diskriminohemi vetëm si gra, por edhe nga përkatësia e partive politike, pavarësisht nëse jemi të bukura apo jo, pavarësisht nëse jemi më të moshuara apo më të reja.”

Femër, 31, Livadhi

Kur gratë rurale njëkohësisht raportojnë kohë dhe ndihmë të kufizuar me përgjegjësi të përditshme, kjo flet për punën e panjohur dhe të paçmuar që i kufizon këto gra për sa i përket përfshirjes së tyre qytetare. Për më tepër, paragjykimet gjinore dhe stereotipet, duke përfshirë vetëdijen e ulët, u përmendën si faktor demotivues. Këto kontekstualizohen kryesisht brenda kushteve të kufizuara (për shembull, infrastruktura) sesa nën ombrellën e barazisë gjinore.

Faktorët që nxisin përfshirjen

Përgjegjësia e sistemit është motivimi kryesor për gratë e anketuara që ato të përfshihen më tepër në aktivitete që mund të sjellin ndryshime në komunitet, siç vihet re nga 30% e të anketuarave. Faktorë të tjerë të rëndësishëm kanë të bëjnë me përfaqësimin e interesave të tyre (15%) dhe për të siguruar një përfitim personal apo familjar (14%).

Në vijim është dhënë një përmbledhje e rekomandimeve që mund të ndihmojnë në rritjen e përfshirjes qytetare dhe pjesëmarrjes së grave nga zonat rurale:

- Ndarja e punëve të shtëpisë në mënyrë të drejtë midis anëtarëve të familjes dhe mbështetje nga burri dhe anëtarët e tjerë të familjes.
- Rritja e ndërgjegjësimit për të drejtat e grave përmes forumeve të organizuara dhe takimeve joformale në nivelin komunal.
- Ndërtimi i vetëbesimit, ushtrimi fjalimit publik para mediave, në veçanti për gratë e reja.
- Stimulimi i këmbënguljes, vendosmërisë dhe barazisë gjinore gjatë rritjes dhe edukimit të vajzave të reja.

Gjashtëdhjetë e tre përqind (63%) e grave të anketuara që jetojnë në vendbanimet rurale nuk besojnë se mund të kenë një ndikim qytetar, 14% më shumë sesa gratë e anketuara që jetojnë në vendbanimet urbane. Njëzet e tre përqind (23%) e grave rurale të anketuara besojnë se ato mund të kenë një ndikim domethënës në komunën e tyre. Më pak se 5% besojnë se mund të ndikojnë tek Kryeministri, Parlamenti, ministrat dhe Kryetari i shtetit.

Gatishmëria dhe aftësia për të marrë pjesë në aktivitete qytetare

Lidhur me pjesëmarrjen në jetën publike, gratë nga zonat rurale treguan preferencë ndaj sondazheve (38%), broshurave ose fletëpalosjeve si mjete informacioni (36%), si dhe ndaj takimeve me kolegët/miq të për të diskutuar çështje publike të cilat i shqetësojnë personalisht apo familjarisht (34%). Një përqindje dukshëm më e vogël e të anketuarave marrin pjesë në tubime partiake (8%), takimet në internet (12%) dhe debate publike (14%).

Hulumtimi tregon se 63% e të anketuarave nuk besojnë në realizimin e ndryshimeve pozitive (si me angazhim individual (43%) ashtu dhe me angazhim në OJQ (20%)), ndërsa 25% nuk kanë interes për politikë, gjë që shpjegon motivimin e ulët për pjesëmarrje qytetare.

Midis grupit të anketuar të grave nga zonat rurale, përqindja e atyre që nuk besojnë se mund të bëjnë ndonjë ndryshim pozitiv me angazhim individual (43%) është më e lartë krahasuar me gratë nga vendbanimet urbane (27%). Një temë tjetër e theksuar nga të anketuarit është edukimi i vajzave, duke stimuluar vetëbesimin, këmbënguljen dhe ndërgjegjësimin për barazinë gjinore. Në të njëjtën kohë, theksohet rëndësia e edukimit të djemve për të respektuar gratë dhe për të promovuar barazinë gjinore.

promovimi i roleve gjinore patriarkale në familje dhe shoqëri.

Në cilën nga aktivitetet qytetare dëshironi të merrni pjesë?

38%

Të përgjigjeni në pyetsorë

36%

Të lexoni broshurë ose fletushkë

34%

Të takoni kolege/gë, miq për të diskutuar

PERSONAT ME AFTËSI TË KUFIZUARA

Dy në dhjetë të anketuar kanë qenë të përfshirë në aktivitete qytetare dhe kanë shprehur interesim të jenë më të angazhuar qytetarisht.

A keni qenë i/e përfshirë në ndonjë ngjarje, aktivitet ose proces që mund të ketë ndikuar në ndryshime në komunitet ose në vendin ku jetoni?

A jeni i interesuar për përfshirje më aktive qytetare?

Pjesëmarrësit e grupeve të fokusit theksuan faktorët e mëposhtëm që kontribuojnë në përfshirjen e tyre të ulët qytetare dhe pjesëmarrjen qytetare, të cilët janë shumë të ngjashëm me faktorët e theksuar nga grupet e tjera demografike:

- ♦ Shumica e njerëzve janë pasivë dhe presin që të tjerët të marrin përgjegjësi, dmth presin që “dikush tjetër të bëjë punën”.
- ♦ Njerëzit janë të zhgënjyer dhe nuk u besojnë institucioneve.
- ♦ Institucionet janë jofunksionale, indiferente dhe fort të ndikuara politikisht. “Ata nuk janë të vetëdijshëm se janë në shërbim të njerëzve. Ata veprojnë si perëndi”.

Sidoqoftë, ekziston një numër faktorësh specifikë për këtë grup të caktuar demografik:

- ♦ Institucionet nuk janë të njoftuara për nevojat e personave me aftësi të kufizuara.
- ♦ Institucioneve u mungojnë hyrjet me qasje për persona me aftësi të kufizuara s dhe ashensorët.
- ♦ Ekzistojnë shoqata që përfaqësojnë interesat e personave me aftësi të kufizuara, megjithatë ka një mungesë të koordinimit të aktiviteteve, ndërsa kryetarët e atyre shoqatave “manipulojnë me ne sepse marrin para nga shteti”.
- ♦ Diskriminimi ndaj personave me aftësi të kufizuara: “pengesa mendore midis njerëzve në lidhje me personat me aftësi të kufizuara”, stereotipizimi i sjelljes së tyre për faktin se ata shmangin punën dhe hezitojnë të merren me aktivitete qytetare.
- ♦ Asnjë institucion në vend nuk merr rolin udhëheqës në mbrojtjen e të drejtave të personave me aftësi të kufizuara.

“ **Unë mendoj se problemet më të mëdha janë stereotipet dhe paragjykimet për personat me aftësi të kufizuara. Shoqëria ende nuk na percepton si njerëz me aftësi, mundësi dhe kapacitete të barabarta.** ”
Femër, 44, Shkup

Faktorët që nxisin përfshirjen

Përfitimet personale ose familjare (24%) janë nxitësit kryesorë që shumica e pjesëmarrësve në sondazh të përfshihen më shumë në aktivitete që mund të sjellin ndryshime në komunitet. Faktorë të tjerë të rëndësishëm motivues lidhen me përfaqësimin e tyre (18%) dhe përgjegjshmërinë e sistemit (14%).

Ky grup ka tendencë të jetë më i motivuar për të marrë pjesë në jetën shoqërore dhe politike kur ka përfitime konkrete për cilësinë e jetës. Në të kundërt, vetëm 4% e të anketuarve besojnë se përmirësimi i demokracisë është një faktor që promovon përfshirjen. Ekziston një tendencë e dukshme për të përgjithësuar përpjekjet për “përmirësimin e demokracisë” dhe për t’i perceptuar ato si një abstragim që nuk lidhet me të anketuarit.

Pak më shumë se gjysma e të anketuarve (51%) nuk besojnë se mund të kenë ndikim si qytetarë, ndërsa më shumë se një e katërta (27%) besojnë se mund të kenë një ndikim domethënës në komunën e tyre.

Sondazhi tregon se Parlamenti perceptohet si një vend ku ata mund të kenë ndikimin më të vogël si qytetarë, pavarësisht zgjedhjes së drejtpërdrejtë të përfaqësuesve të tyre.

Gatishmëria dhe aftësia për të marrë pjesë në aktivitete qytetare

Në lidhje me pjesëmarrjen në jetën publike, pjesëmarrësit në sondazh janë më të gatshëm që të takojnë kolegë/miq për të diskutuar çështjet publike të cilat i shqetësojnë personalisht apo familjarisht (46%), të lexojnë një broshurë ose një fletushkë (44%) dhe t'i përgjigjen një pyetësori (42%). Interesi për pjesëmarrje në një debat publik (14%), tubime të partive politike (13%) dhe takime në internet (7%) është dukshëm më i ulët midis këtij grupi të të anketuarve.

Në cilën nga aktivitetet qytetare dëshironi të merrni pjesë?

42%

Të përgjigjeni
në pyetësorë

44%

Të lexoni broshurë
ose fletushkë

46%

Të takoni kolege/gë,
miq për të diskutuar

ROMET

Pjesa më e madhe e pjesëmarrësve në sondazhin për romët nuk janë të interesuar për angazhim qytetarë aktiv

A keni qenë i/e përfshirë në ndonjë ngjarje, aktivitet ose proces që mund të ketë ndikuar në ndryshime në komunitet ose në vendin ku jetoni?

A jeni i/e interesuar për përfshirje më aktive qytetare?

Të anketuarit me arsim të lartë dhe punonjësit e sektorit publik treguan një interes më të lartë për angazhim më aktiv qytetar.

Të anketuarit thanë se kujdesi shëndetësor, stabiliteti ekonomik dhe shoqëror, si dhe shqetësimet lokale janë çështjet kryesore që nxisin interesin e tyre për veprimtari shoqërore

Hulumtimi tregon se ata nuk janë shumë të interesuar për politikë (25%) dhe nuk besojnë se angazhimi i tyre qytetar mund të sjellë ndryshime (41%), dhe kjo ka të ngjarë të jetë arsyeja e mungesës së interesit për jetën aktive qytetare.

Ngjashëm me grupet e tjera të popullsisë në spektrin më të ulët të të ardhurave, shumë anëtarë të komunitetit rom janë përqendruar kryesisht në mbijetesë, me energji të madhe dhe përpjekje të drejtuara drejt adresimit të problemeve themelore ekzistenciale. Sipas VOA News, varfëria konsiderohet si një faktor kryesor që dekurajon votuesit.¹⁷ Sidoqoftë, varfëria mund të përbëjë gjithashtu arsye për mobilizimin dhe aktivizmin qytetar.

Pjesëmarrësit e studimit treguan faktorët e mëposhtëm që janë arsye për përfshirjen e tyre të ulët qytetare dhe pjesëmarrjen qytetare:

- ♦ Organizatat joqeveritare që merren me problemet e popullatës rome janë politikisht të njëanshme dhe të ndara.
- ♦ Popullsia rome nuk është e bashkuar dhe e organizuar.
- ♦ Ka shumë parti politike që përfaqësojnë popullatën etnike rome.
- ♦ Romët zakonisht nuk janë të arsimuar, janë shumë të varfër dhe merren me probleme të vazhdueshme ekzistenciale për shkak të të cilave ata zakonisht nuk kanë kohë dhe burime për përfshirjen qytetare.
- ♦ Ekzistojnë shumë parti politike që përfaqësojnë popullin rom.

“ Kur flas për popullatën rome, ka disa parti politike dhe OJQ në secilin qytet. Për shembull, në Manastir ka tre kryetarë të partive politike dhe 3 organizata joqeveritare ose gjithsej 6 persona si ‘udhëheqës’ të popullatës rome. Pra, kush do t’i tregojë problemet që kanë romët? Ne kemi nevojë për menaxhim të mirë dhe përqendrim në problemet aktuale dhe prioritare të popullatës rome. ”

Femër, 37, Manastir

Faktorët që nxisin përfshirjen

Përfitimet personale ose familjare janë nxitësit kryesorë që shumica e pjesëmarrësve në studim të përfshihen më shumë në aktivitete që mund të sjellin ndryshime në komunitet, siç vërehet nga një e katërta e të anketuarve. Faktorë të tjerë të rëndësishëm motivues lidhen me përgjegjshmërinë e sistemit dhe institucioneve (13%) dhe përfaqësimin e interesave të tyre (13%). Me fjalë të tjera, çështjet e perceptuara si abstrakte dhe politike, jashtë zonës që ka të bëjë me cilësinë e jetës së tyre - si korrupsioni i nivelit të lartë, reformat e BE, etj - zakonisht nuk janë arsyet kryesore që pjesëtarët e komunitetit rom të bëhen votues aktivë ose qytetarë aktivë.

¹⁷ “Zgjedhjet nuk sjellin asnjë shpresë në “geton” të Maqedonisë të drejtuar nga romët, thonë votuesit”, Zëri i Amerikës (9 dhjetor 2016), në dispozicion në: <https://www.voanews.com/europe/election-brings-no-hope-macedonias-roma-run-ghetto-thuaj-votuesit> e aksesuar më 21 tetor, 2020.

Shtatë nga dhjetë të anketuar (68%) nuk besojnë se mund të kenë ndikim si qytetar, ndërsa dy nga dhjetë (21%) besojnë se mund të kenë ndikim domethënës në komunën e tyre. Më pak 5% besojnë se mund të ndikojnë tek Kryeministri, Parlamenti, ministrat dhe Kryetari i shtetit.

Gatishmëria dhe aftësia për të marrë pjesë në aktivitete qytetare

Në lidhje me pjesëmarrjen në jetën publike, anëtarët e komunitetit rom janë më të gatshëm t'i përgjigjen një pyetësori (43%), të lexojnë një broshurë ose një fletushkë (29%) dhe të takojnë kolegë / miq për të diskutuar çështjet publike të cilat i shqetësojnë personalisht apo familjarisht (27%).

Bazuar në diskutimin e grupeve të fokusit, i cili konfirmon gjetjet e studimit në terren, arsyet e angazhimit të ulët socio-politik janë të rrënjosura në marginalizimin e përgjithshëm të komunitetit rom, problemet e tyre ekzistenciale, ndarjet shoqërore brenda grupit të tyre demografik ose polarizimi i shoqërisë së gjerë, niveli i ulët i arsimimit, varfëria e thellë, si dhe zhgënjimi i përgjithshëm në politikë dhe skepticizmi në aftësinë e tyre për të sjellë ndryshime.

Në cilën nga aktivitetet qytetare dëshironi të merrni pjesë?

43%

Të përgjigjeni
në pyetësorë

29%

Të lexoni broshurë
ose fletushkë

27%

Të takoni kolege/gë,
miq për të diskutuar

PERSONA NGA KOMUNITETET E LARGËTA

Shtatëdhjetë përqind (70%) e njerëzve që jetojnë në komunitete të largëta nuk kanë qenë kurrë të përfshirë në ndonjë ngjarje, aktivitet ose proces që mund të ndikojë në bashkësinë ose vendin ku ata jetojnë, dhe as nuk duan të bëhen më të angazhuar në shoqëri.

A keni qenë i/e përfshirë në ndonjë ngjarje, aktivitet ose proces që mund të ketë ndikuar në ndryshime në komunitet ose në vendin ku jetoni?

A jeni i/e interesuar që të keni një përfshirje më aktive qytetare?

Gjashtëdhjetë e gjashtë përqind (66%) të pjesëmarrësve në sondazh nuk besojnë në bërjen e një ndryshimi pozitiv (si nga angazhimi individual ashtu edhe nga angazhimi i OJQ), ndërsa 18% nuk kanë interes në angazhimin qytetar, gjë që shpjegon motivimin e ulët për pjesëmarrjen qytetare.

Gjetjet e grupeve të fokusit tregojnë se pjesëmarrësit e perceptojnë aktivizmin qytetar si të nevojshëm, pasi ata përballen me shumë vështirësi në jetën e tyre të përditshme dhe “diçka duhet të bëhet në këtë drejtim”. Sidoqoftë, ato tregojnë se përfshirja qytetare është e pamjaftueshme në Bashkësitë e largëta.

Faktorët që kontribuojnë në përfshirjen minimale qytetare dhe nivelet e ulëta të pjesëmarrjes qytetare, ndër të tjera, mund të përmbliidhen si më poshtë:

- ♦ Qytetarëve u mungon këmbëngulja dhe proaktiviteti për të zgjidhur problemet
- ♦ Qytetarët ndihen të pafuqishëm dhe nuk besojnë se përpjekjet e tyre do të kenë rezultate
- ♦ Qytetarët janë të zhgënjyer nga partitë politike
- ♦ Punonjësit e sektorit publik janë të demotivuar; diçka mund të arrihet vetëm përmes “lidhjeve”, domethënë nëse njeh dikë

“ Unë punoj në një institucion dhe për mua është e lehtë të kryesh punë, por për dikë tjetër, veçanërisht për ata që jetojnë në fshatra të largëta, gjërat nuk janë njësoj. Askush në institucion nuk do të flasë me ta dhe askush nuk do të përpiqet t’i ndihmojë për ta zgjedhur problemin që kanë.”
Femër, 49, Kriva Pallanka

Faktorët që nxisin përfshirjen

Përfitimet personale ose familjare janë motivuesit kryesorë që pjesa më e madhe e pjesëmarrësve të sondazhit të përfshihen më shumë në aktivitete që mund të sjellin ndryshime në komunitet, siç vërehet nga 22% e të anketuarve. Faktorë të tjerë të rëndësishëm motivues lidhen me përfaqësimin e interesave të tyre (20%) dhe reagueshmërinë e sistemit (16%).

Edhe pse më shumë se gjysma e të anketuarve (56%) nuk besojnë se mund të kenë ndikim si qytetar, 23% konsiderojnë se mund të bëjnë një ndikim domethënës në komunën e tyre dhe vetëm 5% besojnë se mund të ndikojnë në Parlament.

Gatishmëria dhe aftësia për të marrë pjesë në aktivitete qytetare

Kur u pyetën nëse do të ishin të gatshëm të merrnin pjesë në aktivitete qytetare, 48% e të anketuarve thanë se do t'i përgjigjeshin një pyetësi, 41% do të takonin kolegë / miq për të diskutuar një çështje personale ose familjare dhe 39% do të merrnin informacion nga një broshurë ose fletushkë. Ky grup heziton të kërkojë në internet, domethënë 80% nuk do të donin të merrnin pjesë në takimet në internet. Për më tepër, 76% nuk do të merrnin pjesë në një takim të partisë politike dhe 74% nuk do të merrnin pjesë në një debat publik.

Në cilën nga aktivitetet dëshironi të merrni pjesë?

48%

Të përgjigjeni
në pyetësorë

39%

Të lexoni broshurë
ose fletushkë

41%

Të takoni kolege/gë,
miq për të diskutuar

PROCESI ZGJEDHOR

Njerëzit që jetojnë në komunitete të largëta i lidhin zgjedhjet me fraza të tilla si: “krejtësisht të panevojshme”, “nuk pasqyron vullnetin e njerëzve”, “SHBA dhe BE marrin vendimin përfundimtar në lidhje me rezultatin e zgjedhjeve”.

A besoni se çdo votë është e rëndësishme dhe mund të ndikojë në rezultatet e zgjedhjeve?

75%

Po

17%

Jo

1%

Refuzon të përgjigjet

7%

Nuk e din

Ngjashëm si me grupet e anketuara në kategoritë e përgjithshme dhe rurale, një vëzhgim pozitiv është se shumica dërrmuese e të anketuarve besojnë se ata mund të ndikojnë në rezultatet e zgjedhjeve, domethënë mendojnë se çdo votë është e rëndësishme (75%), ndërsa 17% nuk besojnë kështu.

Më shumë se gjysma e të anketuarve (59%) tregojnë se votimi në vetvete nuk është i mjaftueshëm për të angazhuar qytetarët në mënyrë që të ndryshojnë ose të ndikojnë në politikën, ndërsa tre nga dhjetë besojnë kështu.

PERSONA SHUMË TË VARFËR

Më shumë se tre të katërtat e të anketuarve nuk kanë qenë kurrë të përfshirë në ndonjë ngjarje, aktivitet ose proces që mund të ndikojë në bashkësinë ose vendin ku ata jetojnë, dhe as nuk duan të kanë angazhim më të madhë qytetar.

A keni qenë i/e përfshirë në ndonjë ngjarje, aktivitet ose proces që mund të ketë ndikuar në ndryshimet në komunitet ose në vendin ku jetoni?

A jeni i/e interesuar që të keni një përfshirje më aktive qytetare?

Gjashtëdhjetë e dy përqind (62%) e pjesëmarrësve në sondazh nuk besojnë në bërjen e një ndryshimi pozitiv qoftë nga angazhimi individual apo i OJQ-së, ndërsa 25% nuk kanë interes për angazhim qytetar, gjë që shpjegon motivimin e ulët për pjesëmarrjen qytetare.

Për shkak të situatës së tyre të vështirë socio-ekonomike, ata nuk mendojnë për aktivizmin qytetarë dhe kryesisht janë të përqendruar në mbijetesë.

“Nevojat tona themelore ekzistenciale janë në rrezik, kështu që ne nuk mund të mendojmë për asgjë tjetër. Nëse një person ka një jetë dhe të ardhura normale, mbase ai do të ishte një qytetar aktiv. Nëse një person nuk e ka atë, atëherë fokusi i tij i vetëm do të jetë se si të mbijetojë.”

Femër, 42, Kumanovë

Faktorët që kontribuojnë në përfshirjen minimale qytetare dhe nivelet e ulëta të pjesëmarrjes qytetare mund të përmbliidhen si më poshtë:

- ♦ Përqendrimi në mbijetesë - energjia drejtohet drejt gjetjes së një zgjidhjeje për problemet themelore ekzistenciale.
- ♦ Besimi i humbur në sistem dhe institucione;
- ♦ Qytetarët ndihen të paaftë dhe të pafuqishëm.
- ♦ Frika dhe presioni nga partitë politike në pushtet.
- ♦ Mungesa e lirisë së fjalës.

Faktorët që nxisin përfshirjen

Mundësia për përfitime personale ose familjare janë nxitësit kryesorë që shumica e pjesëmarrësve në studim të përfshihen më shumë në aktivitete që mund të sjellin ndryshime në komunitet, siç vërehet nga 18% e të anketuarve. Faktorë të tjerë të rëndësishëm motivues lidhen me përfaqësimin e tyre (17%) dhe përgjegjen e institucioneve (16%).

Shtatë nga dhjetë të anketuar (69%) nuk besojnë se mund të kenë ndikim si qytetarë (17% më shumë krahasuar me popullsinë e përgjithshme), ndërsa më shumë se një e pesta (21%) besojnë se ata mund të kenë një ndikim domethënës në komuna, por jo në institucionet e tjera publike.

Gatishmëria dhe aftësia për të marrë pjesë në aktivitete qytetare

Në pyetjen nëse do të ishin të gatshëm të merrnin pjesë në aktivitete qytetare, 47% e të anketuarve thanë se do t'i përgjigjeshin një pyetësi, 47% do të takonin kolegë/miq për të diskutuar çështjet publike të cilat i shqetësojnë personalisht apo familjarisht dhe 32% do të preferonin të lexonin një broshurë ose një fletushkë. Më të dukshme janë përqindjet e veprimeve që ata do të shmangnin. Gjegjesisht, 86% nuk do të donin të merrnin pjesë në një takim në internet, 81% nuk do të merrnin pjesë në një takim të partisë politike dhe 81% nuk do të merrnin pjesë në një debat publik.

Në cilën nga aktivitetet qytetare dëshironi të merrni pjesë?

47%

Të përgjigjeni
në pyetsorë

32%

Të lexoni broshurë
ose fletushkë

47%

Të takoni kolege/gjë,
miq për të diskutuar

TË PAPUNË KRONIKISHT

Tetëdhjetë përqind e të anketuarve janë të interesuar për një angazhim më aktiv qytetar.

A keni qenë i/e përfshirë në ndonjë ngjarje, aktivitet ose proces që mund të ketë ndikuar në ndryshime në komunitet ose në vendin ku jetoni?

A jeni i/e interesuar që të keni një përfshirje më aktive qytetare?

Gjashtëdhjetë e një përqind (61%) e pjesëmarrësve në sondazh nuk besojnë se mund të bëjnë një ndryshim pozitiv me angazhimin individual dhe me angazhimin në OJQ, nd OJQ 25% nuk kanë interes për angazhim qytetar, gjë që shpjegon motivimin e ulët për pjesëmarrjen qytetare.

Faktorët që kontribuojnë në përfshirjen minimale qytetare dhe nivelet e ulëta të pjesëmarrjes qytetare, ndër të tjera, mund të përmbliidhen si më poshtë:

- ♦ Ndikim i fortë politik në të gjitha institucionet shtetërore dhe sektorin privat.
- ♦ Përqendrimi i pushtetit në partitë politike.
- ♦ Qytetarët kanë frikë nga etiketimi (partitë politike ua atribuojnë aktivitetet qytetare partive kundërshtarë) dhe kanë frikë të shprehin hapur pakënaqësinë.
- ♦ Sundim i dobët i ligjit dhe mungesë e qeverisjes së mirë.
- ♦ Kufizimet e lirisë së shprehjes.

“ Unë mendoj se njerëzit janë shumë të frikësuar, dhe nuk mund të organizohen. Kanë frikë se do të humbin punën, të ardhurat e tyre. Kur flasim me njëri-tjetrin, thonë: hajde, të shkojmë, të tregojmë pak forcë, forca dhe fuqia janë me njerëzit. Por kur vjen koha për të dalë, për të thënë gjërat me zë të lartë dhe të qartë, ndryshon puna. Njerëzit fillojnë të thonë: por pse duhet të shkoj, le të shkojnë të tjerët dhe ta thonë ... ”
Femër, 59, Shtip

Faktorët që nxisin përfshirjen

Përgjegjësia e sistemit institucional është motivuesi kryesor që ky grup të përfshihet më shumë në aktivitete që mund të sjellin ndryshime në komunitet, për të cilën u shprehën një e katërta e të anketuarve (25%). Faktorë të tjerë të rëndësishëm motivues kanë të bëjnë me përfaqësimin e interesave të tyre (15%) dhe marrjen e përfitimeve personale ose familjare (14%).

Përkundër kësaj, pothuajse gjysma e të anketuarve (54%) nuk besojnë se ata mund të kenë ndikim si qytetar, 30% besojnë se mund të kenë një ndikim domethënës në komunën e tyre. Institucionet e tjera u përmendën nga më pak se 3% e të anketuarve.

Gatishmëria dhe aftësia për të marrë pjesë në aktivitete qytetare

Në pyetjen nëse do të ishin të gatshëm të merrnin pjesë në aktivitete qytetare, 46% e të anketuarve thanë se do t'i përgjigjeshin një pyetësi, 42% do të takonin kolegë / miq për të diskutuar çështjet publike të cilat i shqetësojnë personalisht apo familjarisht dhe 46% do të lexonin një fletushkë ose një broshurë.

Ngjashëm me popullatën e përgjithshme dhe grupet e tjera demografike, përqindja e veprimeve që ata do të shmangnin është më e theksuar: 83% nuk do të merrnin pjesë në një takim të partisë politike, 76% nuk do të merrnin pjesë në një debat publik dhe 79% nuk do të merrnin pjesë në një takim në internet .

Në cilën nga aktivitetet qytetare dëshironi të merrni pjesë?

46%

Të përgjigjeni
në pyetësorë

46%

Të lexoni broshurë
ose fletushkë

42%

Të takoni kolege/gë,
miq për të diskutuar

BASHKËSITË E TJERA ETNIKE

Shtatëdhjetë e shtatë përqind (77%) e të anketuarve nuk janë të interesuar për angazhim më të madh qytetar.

A keni qenë i/e përfshirë në ndonjë ngjarje, aktivitet ose proces që mund të ketë ndikuar në ndryshime në komunitet ose në vendin ku jetoni?

A jeni i/e interesuar që të keni një përfshirje më aktive qytetare?

Për më tepër, pjesëmarrësit në studim përshkruan faktorët e mëposhtëm që kontribuojnë në pjesëmarrjen e tyre të ulët qytetare:

- ♦ Mendësia, kultura dhe edukimi pasiv dhe indiferent që nuk njih, stimulon ose koordinon sjellje aktive.
- ♦ Ndarja e njerëzve, mungesa e solidaritetit.
- ♦ Ndikim i fortë politik në sektorin e shoqërisë civile.
- ♦ Frika nga sanksionet.

“ Çoni njerëzit deri në prag të ekzistencës, frikësoni ata dhe mendësia e tyre nuk do të jetë më problem. ”
Mashkull, 46, turk etnik, Manastir

Faktorët që nxisin përfshirjen

Përgjegjësia e sistemit (24%) dhe përfitimet personale ose familjare (23%) janë nxitësit kryesorë që shumica e të anketuarve të bëhen më të angazhuar qytetarisht dhe të shkaktojnë ndryshime në komunitet, siç bëhet e qartë nga një e katërta e të anketuarve. Faktorë të tjerë motivues kanë të bëjnë me përfaqësimin e interesave të tyre (14%).

Gjashtë nga dhjetë të anketuar (57%) nuk besojnë se mund të ushtrojnë një ndikim qytetar, duke përfshirë një rritje prej 5% krahasuar me popullsinë e përgjithshme (52%). Më shumë se një e katërta (27%) besojnë se ata mund të kenë një ndikim domethënës në komunën e tyre.

Pjesa më e madhe e të anketuarve besojnë se nuk mund të ndikojnë në punën e parlamentit pavarësisht modelit të përfaqësimit të drejtpërdrejtë. Në përputhje me trendin në të gjitha grupet demografike, të anketuarit besojnë se nuk mund të ushtrojnë një ndikim domethënës në ndonjë institucion tjetër përveç komunës së tyre.

Gatishmëria dhe aftësia për të marrë pjesë në aktivitete qytetare

Në lidhje me pjesëmarrjen në jetën publike, pjesëmarrësit në sondazh janë më të gatshëm që t'i përgjigjen një pyetësi (52%), të takojnë kolegë/miq për të diskutuar çështje personale ose familjare (46%), dhe të lexojnë një broshurë ose një fletushka (40%).

Ne cilen nga aktivitetet qytetare dëshironi të merrni pjesë?

52%

Të përgjigjeni në pyetësorë

40%

Të lexoni broshurë ose fletushkë

46%

Të takoni kolegë/gë, miq për të diskutuar

